

DEKLARACE PRÁV OBČANŮ EVROPY NA ČTENÁŘSKOU

Úvod

Čtenářská gramotnost je základním předpokladem rozvoje člověka. Umožňuje lidem žít plnohodnotný, smysluplný život a obohacovat společenství, ve kterých žijeme. Čtenářskou gramotností chápeme schopnost číst a psát na takové úrovni, která každému jedinci pomáhá dostatečně porozumět všem psaným a (tištěným nebo elektronickým) formám textů a využívat je, včetně digitální gramotnosti.

Čtenářská gramotnost je základní nezbytnou podmínkou pro všechny formy učení. Ve společnosti 21. století založené na vědomostech, v níž se rapidně rozšiřují nové technologie a neustále proměňuje pracovní trh, čtenářská gramotnost už není jen potřebou dětství a dospívání, ale je součástí požadavku společnosti na celoživotní vzdělávání.

Evropská výzva čtenářské gramotnosti

Jeden z pěti 15ti letých a skoro 55 milionů dospělých v Evropě postrádá základní čtenářské dovednosti. Nejenom, že tito lidé mohou mít potíže najít si práci, ale mohou být také ohroženi chudobou a sociálním vyloučením, omezujícím jejich účast na kulturním a občanském životě, na celoživotním vzdělávání a osobním rozvoji.

Evropská komise si uvědomuje, že za posledních 10 let bylo v oblasti čtenářské gramotnosti dosaženo jen malého pokroku. Pokud budeme jednotně postupovat, můžeme vše ještě změnit. Tato deklarace ukazuje, že s pravou podporou, v pravý čas a na správném místě, děti i mladí lidé mohou lépe zlepšovat své čtenářské dovednosti a dospělí se mohou dostat na takovou úroveň, aby se stali platnými členy společnosti.

Základní právo občanů Evropy na čtenářskou gramotnost

Každý občan Evropy má právo stát se čtenářsky gramotným. Státy Evropské unie by se měly postarat o to, aby každý její občan, bez rozdílu věku, sociálního postavení, náboženství, národnosti nebo pohlaví, měl rovný přístup k hlavním zdrojům a příležitostem potřebným pro celoživotní vzdělávání ve čtenářských dovednostech, které mu umožní dostatečně porozumět a využívat psanou nebo elektronickou podobu jazyka.

II PŘEDPOKLADŮ UVEDENÍ TOHOTO ZÁKLADNÍHO PRÁVA NA ČTENÁŘSKOU GRAMOTNOST DO PRAXE:

1. Děti jsou doma motivovány k rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti.

2. Rodiče jsou podporováni v tom, aby rozvíjeli čtenářskou gramotnost svých dětí.

3. Předškolní vzdělávání je dostupné a kvalitně rozvíjí jazyk a počáteční čtenářskou gramotnost prostřednictvím her.

4. Rozvíjení čtenářské gramotnosti je chápáno jako klíčové ve všech vzdělávacích institucích a na všech úrovních vzdělávání od dětí, přes dospívající až po dospělé.

5. Všichni učitelé jsou ve čtenářské gramotnosti vzděláni a průběžně (celoživotně) se v této oblasti vzdělávají, aby byli co nejlépe připraveni na své náročné úkoly.

6. Digitální gramotnost je podporována napříč všemi věkovými kategoriemi s cílem naučit kriticky a tvořivě využívat digitální media.

7. Čtení pro zábavu je aktivně podporováno a povzbuzováno.

8. Knihovny jsou dostupné a dobře zásobené.

9. Dětem a mladým lidem, kteří mají obtíže se čtenářskou gramotností, se dostává náležité odborné podpory.

10. Dospělí získávají nezbytnou podporu k rozvíjení čtenářské gramotnosti, aby se mohli stát plnohodnotnými členy soudobé společnosti.

11. Politici, odborníci, rodiče a lidská společenství spolupracují, aby zajistili rovný přístup ke čtenářské gramotnosti zmenšováním sociálních rozdílů a rozdílů v úrovni vzdělání.

Autoři: Renate Valtin (předsedkyně), Viv Bird, Greg Brooks, Bill Brozo, Christine Clement, Simone Ehmgig, Christine Garbe, Maurice de Greef, Ulrike Hanemann, Kees Hammink, David Mallows, Fabio Nascimbeni, Sari Sulkunen, Giorgio Tamburlini.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views of its authors only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.